

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 393/2017-33

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 9. októbra 2017 v senáte zloženom z predsedu Petra Brňáka, sudkyne Marianny Mochnáčovej a sudcu Milana Ľalíka o sťažnosti [REDAKČIA], [REDAKČIA], zastúpenej advokátkou [REDAKČIA], [REDAKČIA], vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 43 C 13/2011 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDAKČIA] na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 43 C 13/2011 porušené boli.

2. Okresnému súdu Košice II prikazuje v konaní vedenom pod sp. zn. 43 C 13/2011 konať bez zbytočných prietáhov.

3. [REDACTED] p r i z n á v a finančné zadost'učinenie v sume 2 200 € (slovom dvetisíc dvesto eur), ktoré je Okresný súd Košice II p o v i n n ý vyplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Košice II j e p o v i n n ý nahradiť [REDACTED] trovy konania v sume 312,34 € (slovom tristodvanásť eur a tridsaťštyri centov) na účet advokátky [REDACTED], [REDACTED], do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 26. júla 2017 doručená sťažnosť [REDACTED], [REDACTED] (ďalej „sťažovateľka“), zastúpenej advokátkou [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „právna zástupkyňa sťažovateľky“), ktorou namieta porušenie základných práv podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice II (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. sp. zn. 43 C 13/2011.

2. Zo sťažnosti, z jej príloh, ako aj zo súdneho spisu vzťahujúceho sa na danú vec vyplýva, že [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „žalobca“), sa na základe návrhu na začatie konania doručeného okresnému súdu 28. januára 2011 (ďalej len „žaloba“) domáha proti sťažovateľke vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva manželov (ďalej len „BSM“). V danej právnej veci je konanie vedené na okresnom súde pod sp. zn. 43 C 13/2011.

3. Sťažovateľka v sťažnosti okrem iného uviedla:

„... Dňa 14.5.2012 súd nariadil v danej veci pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito za účelom vykonania ďalšieho dokazovania... dňa 15.4.2013 bolo vo veci vytýčené ďalšie pojednávanie, ktoré bolo odročené na 17.6.2013...“

Dňa 17.6.2013 sa vo veci konala ďalšie pojednávanie, ktoré bolo odročené na 7.10. 2013... Dňa 24.9.2013 sťažovateľka prostredníctvom právnej zástupkyne... navrhla zrušiť vytyčené pojednávanie z dôvodu, že žalobný návrh má závažné vady, je nejasný, neurčitý a nezrozumiteľný...

Súd opätovne vytyčil vo veci pojednávanie na deň 26.5.2014, pričom... sťažovateľka opätovne navrhla pojednávanie zrušiť a vyzvať žalobcu na odstránenie vady podania...

... súd vytyčil pojednávanie na deň 12.02.2015, keďže stále nedošlo k odstráneniu väd žalobného návrhu sťažovateľka prostredníctvom svojej právnej zástupkyne podaním zo dňa 20.01.2015 navrhla vyzvať žalobcu k ich odstráneniu a v prípade ak tak neurobí tak k odmietnutiu žalobného návrhu. Pojednávanie bolo odročené na 20.4.2015... Ďalšie pojednávanie vo veci bolo dňa 11.6.2015 a bolo odročené na 28.9.2015. Pojednávanie zo dňa 28.9.2015 bolo odročené na neurčito za účelom doplnenia dokazovania... Dňa 15.4.2016 podala sťažovateľka súdu žiadosť o oslobodenie od platenia súdnych poplatkov

Dňa 10.08.2016 sťažovateľka adresovala súdu urgentnú žiadosť o vytyčenie pojednávania... Dňa 30.09.2016 súd uznesením rozhodol o oslobodení sťažovateľky od platenia súdnych poplatkov... Dňa 2.11.2016 bola sťažovateľka upovedomená o odročení pojednávania vytyčeného na deň 22.11.2016 na 6.12.2016 Podaním zo dňa 15.11.2016 právna zástupkyňa sťažovateľky ospravedlnila svoju neúčast' na pojednávaní a požiadala o jeho odročenie Súd jej žiadosti vyhovel a odročil pojednávanie na 27.1.2017. Súd pojednávanie uskutočnené dňa 27.1.2017 odročil na 4.4.2017... Dňa 29.3.2017 bola sťažovateľka súdom informovaná, že... pojednávanie vytyčené na deň 4.4.2017 sa ruší...

Dňa 10.05.2017 podala sťažovateľka sťažnosť na prieťahy v konaní predsedovi Okresného súdu Košice II. Dňa 01.06.2017 bola sťažovateľke doručená odpoveď na sťažnosť, v ktorej predseda okresného súdu konštatoval, že zo strany súdu došlo k prieťahom v konaní.

Konanie vo veci samej nie je ku dňu podania tejto ústavnej sťažnosti právoplatne ukončené...

Sťažovateľka namieta, že postupom, no predovšetkým nekonaním Okresného súdu Košice II v konaní o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov, vedenom pod sp. zn. 43C/13/2011, došlo k porušeniu jej základného práva na prerokovanie veci bez

zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky... a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd...

... sťažovateľka poukazuje predovšetkým na skutočnosť, že od podania žaloby dňa 27.01.2011 až doposiaľ uplynulo už... šesť rokov a konajúci súd ešte stále nerozhodol v merite veci.“

4. Na základe uvedeného sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd vo veci takto rozhodol:

„1. Základné právo [REDAKOVANÉ] zaručené čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 43C/13/2011 porušené boli.

2. Okresnému súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 43C/13/2011 prikazuje konať bez zbytočných prietáhov.

3. [REDAKOVANÉ] priznáva finančné zadostučinenie v sume 3 000 €..., ktoré je Okresný súd Košice II povinný vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Okresný súd Košice II je povinný uhradiť [REDAKOVANÉ] trovy konania v sume 312,34 € na účet jeho právnej zástupkyne advokátky [REDAKOVANÉ], so sídlom [REDAKOVANÉ], do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

5. Ústavný súd na predbežnom prerokovaní zistil, že sú splnené všetky ústavné a zákonné predpoklady pre prijatie sťažnosti sťažovateľky, ktorou namieta porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v namietanom konaní, a preto ju uznesením č. k. I. ÚS 393/2017-12 z 31. augusta 2017 v zmysle § 25 ods. 1 a 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prijal na ďalšie konanie.

6. Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval 7. septembra 2017 predsedu okresného súdu, aby sa vyjadril k otázke vhodnosti ústneho pojednávania, a zároveň ho vyzval, aby sa vyjadril k sťažnosti.

7. Predseda okresného súdu vo svojom stanovisku sp. zn. 1 SprV/673/2017 doručenom ústavnému súdu 14. septembra 2017 uviedol:

«... Po oboznámení sa s obsahom podanej sťažnosti a predmetného spisu, v ktorom sú namietané prietahy, Vám predkladám nasledujúce stanovisko:

Pre úplnosť predkladám chronológiu vo veci vykonaných úkonov:

-žaloba o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov bola na tunajšom súde podaná dňa 28.1.2011 a sťažovateľka má v konaní procesné postavenie žalovanej.

-dňa 30.3.2011 bol žalobný návrh zaslaný na vyjadrenie žalovanej a obom účastníkom boli zaslané procesné poučenia.

-dňa 14.4.2011 požiadala sťažovateľka o predĺženie lehoty na podanie vyjadrenia do 3.6.2011.

-dňa 3.6.2011 svoje vyjadrenie doručila; doplnenie k tomuto vyjadreniu predložila 24.6.2011.

-dňa 16.9.2011 predložila sťažovateľka ďalšiu žiadosť o predĺženie lehoty „dodania materiálu k BSM“, a to do 25.10.2011.

-ďalšiu žiadosť o predĺženie lehoty „dodania materiálu k BSM“ do 15.1.2012 doručila súdu 15.11.2011.

-ďalšiu takúto žiadosť doručila 20.1.2012, ktorou žiadala lehotu predĺžiť do 25.3.2012.

-dňa 17.1.2012 bolo určené pojednávanie na deň 23.2.2012. Predvolanie na toto pojednávanie si sťažovateľka neprevzala, hoci jej bolo doručované na adresu, ktorú vo svojich podaniach sama uvádzala. Pojednávania sa nezúčastnila.

-pojednávanie bolo odročené na 2.4.2012.

-podaním, doručeným dňa 23.3.2012, požiadala sťažovateľka o odročenie pojednávania, určeného na deň 2.4.2012.

-z uvedeného dôvodu bolo pojednávanie odročené na deň 14.5.2012.

-pojednávane sa uskutočnilo a bolo odročené na neurčito za účelom vykonania ďalšieho dokazovania. Právnomu zástupcovi žalobcu bola poskytnutá lehota 30 dní za účelom upresnenia žalobného petitu.

-listinné dôkazy predložil žalobca 13.6.2012.

-dňa 25.2.2013 bol určený termín pojednávania na deň 15.4.2013.

-sťažovateľka neúčast' na tomto pojednávani ospravedlnila z dôvodu choroby dieťaťa. Pojednávane sa uskutočnilo a bolo odročené na 17.6.2013.

-ďalšie pojednávane, určené na 7.10.2013, bolo zrušené z dôvodu práceneschopnosti zákonnej sudkyne. Ešte pred týmto pojednávanim boli žalobcom predložené listinné doklady, ktoré boli zaslané na vyjadrenie právnej zástupkyňi sťažovateľky.

-stanovisko právnej zástupkyne sťažovateľky bolo súdu doručené 26.9.2013 a 8.11.2013 bolo jej vyjadrenie zaslané žalobcovi, ktorý svoje stanovisko doručil 13.12.2013.

-dňa 15.4.2014 bolo určené pojednávane na deň 26.5.2014.

-dňa 19.5.2014 predložila právna zástupkyňa sťažovateľky návrh sťažovateľky na postup súdu a návrh na zrušenie pojednávania vytýčené na 26.5.2014.

-pojednávane sa napriek tomu uskutočnilo a bolo odročené na neurčito za účelom odstránenia väd podania a upresnenia žalobného petitu žalobcom,

-úpravu petitu doručil právny zástupca žalobcu 17.9.2014.

-v mesiaci november 2014 bolo určené pojednávane na deň 12.2.2015.

-dňa 21.1.2015 požiadala právna zástupkyňa sťažovateľky, aby súd opakovane vyzval žalobcu na opravu väd podania pod následkom odmietnutia podania.

-napriek tejto žiadosti sa pojednávane uskutočnilo a bolo odročené na deň 20.4.2015.

-ďalšie pojednávania sa uskutočnili v dňoch 11.6.2015 a 28.9.2015. Druhé z týchto pojednávani bolo odročené na neurčito za účelom ďalšieho dokazovania.

-dňa 20.7.2016 došlo k zmene zákonnej sudkyne v dôsledku dlhodobej práceneschopnosti pôvodne konajúcej zákonnej sudkyne JUDr. Agáty Burkušovej v súlade s ustanovením § 51 ods. 4 písm. a) zák. č. 757/2004 Z. z. a rozvrhu práce tunajšieho súdu.

-zmena zákonného sudcu bola oznámená stranám sporu.

-nová zákonná sudkyňa určila 21.9.2016 termín pojednávania na deň 22.11.2016.

-dňa 7.10.2016 požiadal právny zástupca žalobcu o odročenie pojednávania vytýčeného na deň 22.11.2016.

-z uvedeného dôvodu bolo pojednávanie preročené na 6.12.2016.

-dňa 15.11.2016 požiadala o odročenie tohto pojednávania (6.12.2016) právna zástupkyňa sťažovateľky.

-vzhľadom na uvedenú žiadosť bolo pojednávanie odročené na 27.1.2017.

-o odročenie aj tohto vytýčeného pojednávania požiadala opäť právna zástupkyňa sťažovateľky.

-dňa 23.12.2016 oznámil súd právnej zástupkyňi sťažovateľky, že dňa 27.1.2017 bude pojednávať aj bez prítomnosti sťažovateľky.

-pojednávanie sa uskutočnilo a bolo odročené na deň 4.4.2017.

-dňa 28.3.2017 bol predmetný spis vrátený po ukončení dlhodobej práceneschopnosti do súdneho oddelenia pôvodne konajúcej zákonnej sudkyne JUDr. Agáty Burkušovej, ktorá dala pokyn pre zrušenie vytýčeného termínu pojednávania z dôvodu prevzatia všetkých pôvodne pridelených spisov, so stavom konania ktorých sa musela postupne oboznámiť.

-v septembri 2017 určila táto zákonná sudkyňa termín pojednávania na deň 13.11.2017.

Vzhľadom na chronológiu vo veci vykonaných úkonov je nutné pripustiť, že aj zo strany okresného súdu došlo v konaní k prieťahom, a to v obdobiach od 13.6.2012 do 25.2.2013, od 13.12.2013 do 15.4.2014, od 28.9.2015 do 21.9.2016 a od 27.1.2017 do septembra 2017. Uvedená situácia bola čiastočne spôsobená objektívnymi dôvodmi, a to zmenou zákonnej sudkyne v dôsledku dlhodobej práceneschopnosti pôvodne konajúcej zákonnej sudkyne, ktorá spis prevzala znova po ukončení práceneschopnosti. Obe sudkyne sa so stavom spisu boli nútené oboznámiť, čo pri prevzatí väčšieho množstva spisov si vyžadovalo určitý časový priestor.

Je potrebné dať do pozornosti i správanie samotnej sťažovateľky, ktorá predovšetkým po podaní žaloby sama spôsobila v konaní prieťahy, keď celkom až štyrikrát, a to podaniami zo dňa 14.4.2011, 16.9.2011, 15.11.2011 a 20.1.2012 požiadala o predĺženie lehoty na predloženie dôkazov. Následne sa nezúčastnila pojednávania, určeného na deň 23.2.2012, požiadala o odročenie ďalšieho pojednávania, vytýčeného na deň 2.4.2012

a nezúčastnila sa ani pojednávania dňa 15.4.2013. Keď po zmene zákonnej sudkyne určila táto termín pojednávania na deň 6.12.2016, ospravedlnila sa z tohto pojednávania právna zástupkyňa sťažovateľky a požiadala o jeho odročenie. Rovnako žiadala odročiť ďalšie pojednávanie, vytýčené na 27.1.2013, čo však už súd neakceptoval. Celkovo tak možno označiť zbytočné prieťahy spôsobené sťažovateľkou časovým vymedzením od apríla 2011 do 14.5.2012 a v mesiacoch december 2016 a január 2017. Tento časový úsek nemožno zo strany sťažovateľky považovať za objektívne akceptovateľný a mal by byť pripísaný výlučne na jej ťarchu.

V neposlednom rade je potrebné poukázať na skutkovú obťažnosť sporu, ktorá vyplýva už zo samotného predmetu konania, ale i fakt, že žalobca opakovane upresňoval a menil petit žalobného návrhu, na čo bol vyzývaný i súdom, a to ešte aj niekoľko rokov po podaní návrhu (17.6.2013 a 26.5.2014), čoho sa napokon opakovane dožadovala i právna zástupkyňa sťažovateľky.

Zároveň Vám oznamujem, že súhlasím s tým, aby ústavný súd upustil od ústneho pojednávania o prijatej sťažnosti...»

8. Právna zástupkyňa sťažovateľky vo svojom stanovisku k vyjadreniu predsedu okresného súdu doručenom ústavnému súdu 26. septembra 2017 uviedla, že súhlasí s upustením od ústneho prejednávania veci, a k v vyjadrení okresného súdu dodala, že „... Sťažovateľka sa... nestotožňuje s názorom predsedu okresného súdu, že aj ona sama svojim správaním predovšetkým po podaní žaloby prieťahy v konaní spôsobila... Sťažovateľka v konaní namieta, že k vzniku prieťahov v konaní dochádzalo nielen nečinnosťou súdu, ale aj neefektívnym vedením konania, ktorým zákonná sudkyňa len neprirodzene oddŕaľuje rozhodnutie v merite veci.

Ako už sťažovateľka uviedla v ústavnej sťažnosti... jej žiadosti o predĺženie lehoty na predloženie dôkazov súviseli s hľadaním si kvalifikovanej právnej pomoci, čo jej nemôže byť na ťarchu.

Vzhľadom na uvedené sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd vyhovel v celom rozsahu jej ústavnej sťažnosti.“

9. Vzhľadom na uvedené ústavný súd podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

10. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv nerozhoduje iný súd.

11. Sťažovateľka sa sťažnosťou domáhala vyslovenia porušenia jej základného práva upraveného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní.

12. Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že medzi obsahom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a obsahom práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (m. m. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03). Z tohto vyplýva, že právne východiská, na základe ktorých ústavný súd preskúmava, či došlo k ich porušeniu, sú vo vzťahu k označeným právam v zásade identické.

13. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (rovnako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným

spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak, ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04).

14. Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z čl. 17 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“), ktorý určuje, že súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným priet'ahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb, ďalej z § 157 ods. 1 CSP, podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby sa mohlo rozhodnúť rýchlo a hospodárne, spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania [obdobne predtým § 6 a § 100 ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení účinnom do 30. júna 2016 (ďalej len „OSP“)].

15. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, IV. ÚS 99/07) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna, faktická, prípadne procesná zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) ústavný súd v rámci prvého kritéria prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02, IV. ÚS 187/07). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj sťažnosť sťažovateľky.

16. Predmetom konania pred okresným súdom je vyporiadanie BSM. Konanie o tejto otázke nie je právne zložitá a metodika postupu je upravená v hmotnoprávných predpisoch (zákon č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov), ako aj v procesných [CSP (predtým OSP, pozn.)]. Súd sa tiež môžu opierať o dostatok stabilizovanej judikatúry všeobecných súdov.

17. Ústavný súd konštatuje, že ide spor, ktorý patrí do štandardnej rozhodovacej agendy všeobecných súdov. Zo skutočností uvedených okresným súdom, ako aj vyplývajúcich z predloženého súdneho spisu však možno vyvodit' určitú faktickú zložitost' posudzovaného konania vyplývajúcu zo zisťovania a ustaľovania okruhu vecí, spoločných pohľadávok, záväzkov a iných majetkových práv účastníkov konania, ktoré majú byť predmetom vypořádania BSM, a to obzvlášť so zreteľom na ich rozdielne skutkové tvrdenia.

18. Správanie sťažovateľky je druhým kritériom, ktoré sa uplatňuje pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred okresným súdom došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. V preskúmvanej veci podľa názoru ústavného súdu spôsobila zbytočné priet'ahy aj samotná sťažovateľka, keď v období počnúc od 14. apríla 2011 celkom štyrikrát žiadala okresný súd o predĺženie lehoty na predloženie listinných dôkazov (naposledy žiadosťou z 20. januára 2012 do 25. marca 2012, pozn.). Okresný súd pre neúčast' sťažovateľky bez prejednania veci odročil tiež pojednávajúce nariadené na 23. február 2012. Sťažovateľka však podaním z 23. marca 2012 požiadala aj o odročenie pojednávajúce nariadeného na 2. apríla 2012, ktorej okresný súd vyhovel a termín ďalšieho pojednávajúce určil na 14. máj 2012, na ktorom bola sťažovateľka už prítomná. Sťažovateľka tak výlučne svojím správaním spôsobila zbytočné priet'ahy v období od 22. apríla 2011 (potom, ako sťažovateľke 6. apríla 2011 bola doručená výzva okresného súdu, aby sa v lehote do 15 dní vyjadrila k veci, posledný deň lehoty na vyjadrenie jej uplynul 21. apríla 2011, pozn.) do 13. mája 2012, čo predstavuje obdobie v trvaní viac ako 1 rok.

19. V danej súvislosti ústavný súd podotýka, že sťažovateľka nemožnosť predloženia listinných dôkazov včas, ako aj nemožnosť účasti na pojednávajúce odôvodnila najmä nevyhnutnosťou ošetrovania svojich chorých maloletých detí, čo možno považovať síce za dôvod dôležitý, a tým ospravedlniteľný, avšak táto skutočnosť nič nemení na tom, že išlo o okolnosti na strane sťažovateľky, ktoré nemožno pričítať na ťarchu okresného súdu.

20. Ako to zo súdneho spisu vzťahujúceho sa na danú vec vyplynulo, sťažovateľke bola výzva na vyjadrenie sa k žalobe doručená 6. apríla 2011, avšak splnomocnenie z 10. júla 2012 udelené právnej zástupkyňi sťažovateľky (advokátke) na jej zastupovanie v napadnutej veci bolo okresnému súdu predložené 17. júla 2012 (pozri čl. 85 na danú vec vzťahujúceho sa súdneho spisu), čo predstavuje obdobie v trvaní viac ako 15 mesiacov, preto tvrdenie právnej zástupkyne sťažovateľky v jej stanovisku z 26. septembra 2017, podľa ktorého dôvod žiadostí sťažovateľky o predĺženie lehoty na predloženie listinných dôkazov (celkom štyrikrát) súvisel s hľadaním si kvalifikovaného právneho zástupcu, čo jej nemožno pričítať na ťarchu, podľa názoru ústavného súdu nijako nemožno považovať v prospech sťažovateľky za relevantné.

21. Napokon podľa zistenia ústavného súdu je potrebné na ťarchu sťažovateľky pričítať aj odročenie pojednávania nariadeného na 6. december 2016 pre okolnosti na strane jej právnej zástupkyne (účast' na konferencii, pozn.), a to na 27. január 2017 (na pojednávaní 27. januára 2017 bola vec prerokovaná napriek ospravedlnenej neprítomnosti samotnej sťažovateľky, keďže okresný súd nepovažoval jej účasť nevyhnutnú, pozn.), a teda na ťarchu sťažovateľky je nutné pričítať aj obdobie zbytočných priesťahov od 6. decembra 2016 do 26. januára 2017, čo predstavuje takmer 1 mesiac a 3 týždne.

22. Ústavný súd na rámec uvedeného už nezistil žiadnu inú okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na ťarchu sťažovateľky pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v tomto konaní, ktoré trvá celkovo viac ako 6 rokov a 8 mesiacov, k zbytočným priesťahom.

23. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu jej základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, bol postup okresného súdu v napadnutom konaní.

24. Ústavný súd konštatuje, že postup okresného súdu bol poznačený viacerými obdobiami dlhodobej aj krátkodobej nečinnosti a tiež aj nesústredenou a neefektívnou

činnosťou. Konanie na okresnom súde začalo 28. januára 2011 a doteraz nie je právoplatne skončené, čo aj pri väčšej skutkovej náročnosti veci ústavný súd hodnotí ako neakceptovateľnú dobu z hľadiska trvania právnej neistoty sťažovateľky.

25. Podľa názoru ústavného súdu je nepochybne potrebné na ťarchu okresného súdu pričítať obdobie jeho nečinnosti od 13. júna 2012 (doručenie podania žalobcu v zmysle záverov pojednávania konaného 14. mája 2012) do 25. februára 2013 (okresný súd nariadil pojednávanie na 15. apríl 2013), čo predstavuje viac ako 8 mesiacov, ďalej obdobie od 13. decembra 2013 (doručenie vyjadrenia žalobcu k podaniu sťažovateľky z 26. septembra 2013) do 15. apríla 2014 (okresný súd nariadil termín ďalšieho pojednávania na 26. máj 2014), čo predstavuje viac ako 4 mesiace, tiež obdobie od 28. septembra 2015 (uskutočnenie pojednávania, ktoré bolo po prerokovaní veci odročené na neurčito pre účely vykonania ďalšieho dokazovania) do 21. septembra 2016 (okresný súd nariadil termín ďalšieho pojednávania na 22. november 2016), čo predstavuje takmer 1 rok, a napokon obdobie od 3. marca 2017 (okresný súd zaslal sťažovateľkou 2. marca 2017 predložený znalecký posudok týkajúci sa všeobecnej hodnoty členského podielu v bytovom družstve právnomu zástupcovi žalobcu pre účely vyjadrenia) do 12. septembra 2017 (okresný súd nariadil termín pojednávania na 13. november 2017), čo predstavuje viac ako 6 mesiacov.

26. Okresný súd spôsobil teda svojou nečinnosťou zbytočné prietahy súhrnne v trvaní 2 rokov a viac ako 6 mesiacov.

27. V nadväznosti na uvedené, pokiaľ ide o pojednávania konané 14. mája 2012, 15. apríla 2013, 17. júna 2013 a 26. mája 2014 (pozri obsah zápisníc), ústavný súd dodáva, že tieto boli v podstate obmedzené len na prednesy právnych zástupcov účastníkov, prípadne účastníkov samotných, majúce prevažne povahu úvodných prednesov, avšak vec ako taká významným spôsobom prerokovaná nebola.

28. Inými slovami, na týchto pojednávaniach v prevažnej miere boli prerokovávané iba vady žaloby, resp. otázka upresnenia žalobnej žiadosti (petitu), a v ostatnej časti boli

tieto v podstate zamerané iba na zhromažďovanie listinných dôkazov, čo by podľa názoru ústavného súdu malo byť a priori vecou prípravy pojednávania, t. j. predmetom procesných úkonov, ktoré pojednávaniu predchádzajú tak, aby pojednávaním s prihliadnutím na predmet konania a jeho povahu bolo možné dosiahnuť v najväčšej možnej miere naplnenie jeho účelu, ktorým je prerokovanie veci ako takej.

29. V danom kontexte hodnotí ústavný súd postup okresného súdu aj ako neefektívny a nesústredený.

30. V súvislosti s argumentáciou predsedu okresného súdu o tom, že v napadnutej veci boli priet'ahy zo strany okresného súdu spôsobené čiastočne aj objektívnymi okolnosťami spočívajúcimi v dlhodobej dočasnej pracovnej neschopnosti pôvodnej zákonnej sudkyne, čo si vyžiadalo zmenu zákonných sudcov, a tým spojenú zvýšenú časovú náročnosť pre oboznámenie sa so stavom veci, ústavný súd uvádza, že opakované prideli'ovanie predmetnej veci zákonným sudcom na prerokovanie a rozhodnutie nemožno považovať za relevantnú procesnú aktivitu okresného súdu. Uvedená procesná aktivita je dôsledkom iných s konaním bezprostredne nesúvisiacich skutočností (napr. personálne zmeny na okresnom súde, práceneschopnosť zákonného sudcu a pod.), t. j. nemožno ju hodnotiť ako zámernú a priamu procesnú aktivitu okresného súdu smerujúcu k prerokovaniu a rozhodnutiu veci samej (II. ÚS 444/2014).

31. Ústavný súd po komplexom posúdení všetkých okolností daného prípadu z hľadiska predmetu konania, správania sťažovateľky a postupu okresného súdu, zohľadňujúc skutočnosť, že vo veci nie je ani po 6 rokoch a 8 mesiacoch právoplatne rozhodnuté, dospel k záveru, že v postupe okresného súdu došlo k zbytočným priet'ahom v napadnutom konaní, a preto rozhodol, že bolo porušené základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd preto rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 1 výrokovej časti tohto nálezu.

III.

32. Ak ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vysloví, že k porušeniu práva došlo právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom, prípadne nečinnosťou, zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah, prípadne prikáže tomu, kto právo porušil, aby vo veci konal. Pretože ústavný súd zistil porušenie základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj jeho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu, prikázal okresnému súdu, aby vo veci konal bez zbytočných prietáhov.

33. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva boli podľa odseku 1 porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

34. Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

35. Sťažovateľka vo svojej sťažnosti požadovala od okresného súdu finančné zadosťučinenie v sume 3 000 €, ktoré odôvodňovala celkovou dobou posudzovaného súdneho konania, jeho priebehom a mierou zavinenia, ako aj dlhotrvajúcou právnou neistotou.

36. Ústavný súd pri rozhodovaní o finančnom zadosťučinení vzal do úvahy najmä charakter predmetu konania, obdobie právnej neistoty sťažovateľky, jej správanie počas predmetného konania, celkovú dĺžku namietaného konania a skutočnosť, že vo veci zistil porušenie základného práva. Súčasne sa ústavný súd riadil úvahou, že cieľom primeraného

finančného zadosťučinenia nie je prípadná náhrada škody (napr. III. ÚS 339/07, III. ÚS 46/08 a pod.) Ústavný súd aplikoval zásadu spravodlivosti a zároveň sa riadil úvahou, že cieľom priznania primeraného finančného zadosťučinenia je len zmiernenie ujmy pociťovanej z porušenia základných práv alebo slobôd zaručených ústavou, resp. záväznou medzinárodnou zmluvou. Berúc do úvahy aj všetky uvedené okolnosti, považoval ústavný súd za odôvodnené priznať sťažovateľke sumu 2 200 € ako primerané finančné zadosťučinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde.

37. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľky ústavný súd vychádzal z príslušných ustanovení vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“).

38. Sťažovateľka si z dôvodu právneho zastúpenia advokátkou uplatnila náhradu trov konania v celkovej sume 312,34 €. Ústavný súd tak priznal sťažovateľke náhradu trov právneho zastúpenia za dva úkony právnej služby (1. prevzatie a príprava zastúpenia, 2. spísanie ústavnej sťažnosti) uskutočnené v roku 2017. Ústavný súd priznal sťažovateľke náhradu odmeny advokátky za každý úkon právnej služby vykonaný v roku 2017 v sume 147,33 €, čo za 2 úkony právnej služby predstavuje sumu 294,66 €, a náhradu režijného paušálu (§ 16 ods. 3 vyhlášky) za každý úkon právnej služby vykonaný v roku 2017 v sume 8,84 €, čo za 2 úkony právnej služby predstavuje sumu 17,68 €. Ústavný súd priznal sťažovateľke náhradu trov tohto konania v celkovej sume 312,34 €.

39. V danej súvislosti ústavný súd už iba pre úplnosť veci poznamenáva, že aj keď si sťažovateľka neuplatnila náhradu trov právneho zastúpenia za ďalší úkon právnej služby – stanovisko z 26. septembra 2017 k vyjadreniu predsedu okresného súdu, pretože v tomto stanovisku sťažovateľka prostredníctvom svojej právnej zástupkyne neuviedla žiadne nové skutočnosti alebo právne hodnotenia, ktoré by boli spôsobilé podstatne ovplyvniť konečný

úsudok ústavného súdu o predmete konania, ústavný súd ani v prípade uplatnenia náhrady trov konania za tento úkon právnej služby by sťažovateľke náhradu trov konania nebol priznal.

40. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľky (§ 31a ods. 1 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 CSP).

41. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, nadobudne toto rozhodnutie právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. októbra 2017